

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 21. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm888.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Vi vil ikke her gaa tilbage til det femtende Aarhundrede, da den ottomanniske Port rejste sig i Konstantinopel og jog Skræk i hele Kristenheden, og endnu mindre til det trettende; da *Mogoler* eller *Tartarer* gjorde ligesaa og bemægtigede sig Rusland, men kun i forbigaaende minde om, at forud herskede *Grækerne* i det nuværende Tyrki, og *Goterne* i Rusland, samt at *Mogolerne*, som i Nordost havde ødelagt det gammelgotiske *Garderige*, havde omtrent afhersket, da Tyrkerne i Sydost gjorde Ende paa det græske Kejserdømme; saa det er i sin Orden, at Tyrken fandt sin rette Tugtemester i Russen. Det varede imidlertid længe, før det store Kaos mellem det hvide og sorte Hav, fra de gamle Bjarmers Sæde til de gamle Goters Herberge, kunde ordne sig til en Magt, der var Tyrken overlegen, og i Mellemtiden var det især til Søs Venetianerne og til Lands Ungarer og Polakker, der maatte saa godt som muligt holde Vagt paa Kristenhedens Grænser. Først med det attende Aarhundrede træde Russerne i Kredsen, og selv da beundrede Kristenheden det som et stort Mirakel, at Rusland kunde hamle op med *Sverig*, Peter Czar have Mod til at trodse og Held til omsider at overvinde *Karl den tolvte*. Fra dette Stade maa *Rusland* betragtes, naar man vil være billig og skatte, hvad der under Aarhundredets Løb skete i Rusland, hverken over eller under sit Værd; thi Russernes Fremskridt i saa kort en Tid er virkelig langt større, end man kunde vente, Kæmpeskridt, som bevise, at er *Goterne* end saade tyndt iblandt dem, er de dog ingenlunde uddøde; og naar det øvrige Evropa enten skjalv for et Rige, der nys ved fremmedes Hjælp havde begyndt at arbejde sig ud af Barbariet, eller misundte det sin Lykke og Oplysning, da var Skylden ingenlunde paa Ruslands, men ganske paa det gamle Evropas Side, der ikke bedre havde bevaret sin Kraft eller benyttet sig af Lyset, der alt gennem en Række af Aarhundreder overskinnede det. Det var sørgeligt nok, at Rusland i Slutningen af det attende og Begyndelsen af det nittende Aarhundrede skulde for Kristenheden vinde en politisk Storhed, hvortil det umulig kunde svare, og en Overlegenhed, der højlig fristedes til at misbruge; men Skylden er vores, og Æren unægtelig Ruslands, saa meget mere som det ikke blot var i Rusland, Napoleons Magt endelig fandt sine naturlige Grænser, men især fordi Ruslands *Alexander*, da han sad i *Paris*, i det mindste tilsyneladende med Evropas Skæbne i sin Haand, unægtelig viste en Beskedenhed, der forbavsede og beskæmmede alle de andre saakaldte store Magter.